

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Dieta e ajurnată.

Sibiu, 31 Ianuarie n.

Vineri, în mod neașteptat, dispuția asupra programului noului guvern ungar a fost terminată în dieta țării, și s'a putut proceda la votare, care a dat rezultatul următor: S'a primit cu mare majoritate de voturi propunerea deputatului *Justh Gyula*, de a se vota *neîncredere* noului guvern, și s'a primit tot cu majoritate mare de voturi și propunerea deputatului *Kossuth Ferencz*, că dieta doarește înființarea băncii autonome maghiare, și dela realizarea acestei dorințe nu renunță odată cu capul. Celelalte propuneri, anume, a contelui *Andrássy* și a deputatului *Dr. Teodor Mihali*, ca dieta să și suspendeze deocamdată exprimarea votului de neîncredere și să dea guvernului posibilitatea de a se apuca de realizarea programului dezvoltat, — au fost respinse.

Dieta și-a exprimat deci neîncrederea față de noul guvern. Votul acesta al dietei ungare nu a surprins pe nimeni. Toți l-au așteptat. L-a așteptat mai cu siguranță guvernul însuși, care a ținut la îndemână și răspunsul potrivit la acest act de nobleță, manifestat din partea dietei.

Imediat adecă, după ce președintele camerei ungare a enunțat, că sunt primite propunerile lui *Justh* și *Kossuth*, s'a sculat prim-ministrul *Khuen-Héderváry* și a spus părinților patriei următoarele cuvinte: „În urma votului de neîncredere ni s'a creat o nouă situație. Guvernul e pus între două alternative: ori abdice, ori propune Coroanei dizolvarea parlamentului. Aceste două alternative sunt însă de așa natură, că nu ne putem noi singuri determina, fie pentru una, fie pentru alta din ele. Ne vedem deci siliți să recurgem la ajurnarea dietei... Și atunci a scos o scrisoare sigilată din buzunar și a trimis-o președintelui spre cetire

și publicare. Era autograful prea înalt, datat din 20 Ianuarie n. c. prin care *ședințele parlamentului ungar sunt ajurnate până la 24 Martie nou curent*.

După cetirea autografului prea înalt, membrii guvernului au părăsit dieta și s'au retras în biroul ministrului-preșident, unde au ținut un consiliu de ministri improvisat, luând în el hotărârea, ca prim-ministrul *Khuen-Héderváry* să plece încă în ziua aceea, Vineri, la Viena, pentru a face raport amănunțit Maiestății Sale despre cele întâmplate.

Deputații au rămas însă și mai departe în sală și au continuat cu ședința. S'a sculat adecă contele *Batthyányi* Tivadar din partidul lui *Justh* și a făcut propunere, ca autograful prea înalt referitor la prorogarea dietei să fie luat cu omagială supunere la cunoștință, dar dieta să constate, că prin actul acesta guvernul a săvârșit violare de constituție, deci să-l oprească de a încasa dări, de a face eroagiuni, de a lega convenții cu alte state, și în special de a promulga convenția încheiată cu România și de a lua dispoziții cu privire la introducerea vieții constituționale în Bosnia și Hertegovina.

Propunerea a fost sprijinită și din partea *kossuthiștilor*, prin rostul contelui *Apponyi*, și chiar și din partea partidului popular, în numele căruia a vorbit abatele *Molnár János*, și numai partidul constituțional a aflat propunerea de prisos, deși oratorul acestui partid, contele *Andrássy* încă a aflat și constatat, că procedura a fost anticonstituțională, după ce guvernul, în urma votului de neîncredere, nu putea să facă alta, decât ori să dimisioneze, ori să dizolve parlamentul și să ordoneze alegeri noi, — dar ajurnarea dietei, prin rescript regal, nu i-a stat guvernului în drept.

Credem, că lucrurile acestea le-a știut foarte bine și guvernul, cum va fi știut și aceea, că se va

face propunere de înțelesul celei prezentate din partea contelui *Batthyányi*, pe care casa o va primi cu mare majoritate, cum de fapt a primit-o, dar pe care guvernul tot atât de puțin are să o iee în seamă, ca propunerea, acum hotărârea, referitoare la neîncrederea dietei față de noul guvern, — și tocmai pentru că le știa acestea a luat măsurile pe cari le-a luat, și cari aparțin planului larg și bine chibzuit al guvernului, cu privire la scoaterea țării din încurcătura în care a băgat-o guvernul și parlamentul coaliției.

Știa foarte bine guvernul, că după constituție el trebuia acum, ori să abdice, ori să dizolve parlamentul și să facă alegeri noi. Dar dacă abdice, cu ce să alege țara? E iarăși acolo unde a fost și unde să afle aproape de zece luni: *în plină criză ministerială*. Dacă nu abdice, ci dizolvă parlamentul, alegerile au să fie făcute în curs de două luni, deci guvernul ar trebui să intre cu totul nepregătit în luptele electorale, din cari nu ar putea să iasă decât numai bătut. Am fi deci iarăși acolo unde suntem.

S'a ajurnat prin urmare parlamentul de astădată, pentru ca guvernul să aibă timp să facă *pregătirile necesare pentru alegeri*; iar în Martie, când se va întruni de nou dieta, se va face o nouă încercare de a ajunge guvernul la înțelegere cu partidele din dietă, și dacă nu va succeda, dieta va fi trimisă la primblare și prin Maiu, ori Iunie se vor face *nouele alegeri*. Așa ni se prezintă astăzi viitorul apropiat, pe care, cei chemați ai noștri, ar fi bine să nu-l aștepte cu mâinile în sân!

In audiență. Prim-ministrul *Khuen-Héderváry* s'a prezentat în fața Maiestății Sale Sâmbătă înainte de amiază. Audiența sa a avut o durată de un ceas și jumătate. Domnul *Héderváry* a prezentat Maiestății Sale demisia guvernului, dar n'a fost acceptată. A făcut apoi propu-

neri Monarhului, cu privire la acțiunile din viitor ale noului guvern. După ce a părăsit cabinetul Maiestății Sale, contele *Héderváry* a comunicat ziariștilor cari i-au cerut informațiuni, că Maiestatea Sa i-a ascultat preagrațios comunicările făcute și i-a primit propunerile, dar a rămas, ca în privința executării planului oricât să se înțeleagă cu ceilalți membri din cabinet. Prim-ministrul *Khuen-Héderváry* a și plecat apoi după amiază îndărăt la Budapesta.

Casa magnatilor a ținut ședința Sâmbătă la ora unu d. a. S'au cetic rescriptele preînalte, referitoare la numirea noului guvern (acum în original) și la prorogarea dietei, cari au fost luate la cunoștință, iar la propunerea contelui *Had'k Barkoosy* casa magnatilor a protestat, cu toate voturile contra două, în contra ajurnării dietei prin rescript regesc, după ce aceasta e violare de constituție, dat fiind, că țara se află în ex-lex și guvernul nu are budget votat.

E violată constituția? Toate ziarele maghiare din capitală condamnă procedura guvernului și reprobă ajurnarea dietei, prin rescript preînalt, înainte de a se fi votat indemnizarea. Abia două trei ziare sunt ceva mai rezervate în aprecierea celor întâmplate Vineri în dietă. Credem însă, că de astădată dreptatea e pe partea guvernului. Dacă împungi pe cineva cu cuțitul, comiți act de vătămare corporală, orimă, care se pedepsește după legile fiecărei țări civilizate. Dar chirurgul poate să taie corpul cum îi place, fără a i se atribui de crimă faptul, pentru că l taie în scopul ca să salveze viața. Rolul de chirurg l-a avut de astădată guvernul nostru! A tăiat în constituție, ca să salveze viața parlamentară și constituțională!

Un act frumos și vrednic de imitare. Domnul *Andrei Bărsăna*, profesor la școlile noastre medii din Brașov, membra al „Academiei Române” și vicepreședinte al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” a adresat președintelui și comitetului „Asociațiunii” următoarea scrisoare: „Brașov 4 Ianuarie v. 1910. Mult stimat Domnule Președinte! Imi iau libertate a transpune prin filiala de aici a băncii „Albina” la adresa casei „Asociațiunii” suma de 2400 coroane, drept răsplătire a sumei, ce am primit o ca stipendiu din partea „Asociațiunii” în anii 1878—81, pe timpul studiilor mele universitare, cât am fost ajutat, timp de trei ani, cu câte 400 fl.

FOIȘOARĂ.

Discursul de deschidere,

ținut la universitatea din Budapesta (22 Ianuar 1910)
de
Dr. Gheorghe Alexici.
(Fine).

În nemțește am publicat: în „Öster-Ungar. Revue” (Viena, 1903): Die Makedo-Romänen; în revista „Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn”: Bucăți din poezia populară română; Geschichte der rumänischen Litteratur (Leipzig, 1906). Cu privire la lucrarea din urmă trebuie să vă dau unele deslușiri. Istoria literaturii române, apărută în limba maghiară, a fost bine apreciată și de ai noștri („Sămănătorul”, 1905) și de critica maghiară („Philologia-Közöny”, XXIX.). Am dovedit prin urmare că sunt pe deplin stăpân asupra materialului, pe care l-am tratat cu căldură și cu iubire. Că azi lumea cultă maghiară ne cunoaște mai temeinic și știe aprecia cultura și literatura noastră într'un mod cinstit, pot spune fără sfială, se doarește în mare parte cărții mele. Am făcut deci cea ce îmi era dator să fac și ca Român și ca profesorul acestei catedre: să scriu Gramatica limbii române pentru Maghiari, să traduc din literatura română deosebite bucăți literare și să public Istoria literaturii române. Am căutat să fiu vrednic întru toate locului care îl ocup, căci doar părerea cercurilor conducătoare e, ca profesorul limbii și literaturii române să fie nu numai bărbat de știință, ci totodată și o zală puternică între cultura română și maghiară. Când am scos Istoria literaturii române în limba neamească, am avut de gând să dau și publicului din Germania o carte scrisă obiectiv, cu dragoste de adevăr și de poporul din care fac parte. S'au vărat însă unele greșeli foarte penibile. Și iată cum. Manuscrisul prezentat a fost dat dlui *Dieterich* pentru cenzurare; bine înțeles, din pricina că nu sunt neam, n'a fost mulțumit cu limba. Editorul atunci l-a încredințat pe dl *Dieterich* să îndrepte stilul și să introducă ce mai crede de bine. Astfel s'au strecurat în lucrare greșeli destul de însemnate și au intrat părți cari nu le-am scris eu. Totuși, și asta trebuie s'o accentuez, cartea nu e tocmai atât de slabă cum vestiau unii preocupați, cei mai mulți în lipsă de cultură suficientă, adăugând la critică și motive personale. Cu recunoștință trebuie să amintesc darea de samă obiectivă și amănunțită a dlui *Hanez* din revista „Viața Nouă” a dlui O. Densușianu. Iată ce scrie dintre străini dl profesor universitar, *Th. Gartner* (Innsbruck): „Es ist sehr verständig angelegt, klar und schön geschrieben, und verdient wegen der gesunden Anschauungen über die geistige

Entwicklung des rumänischen Volkes weite Verbreitung” (în „Deutsche Liter. Ztg. 1907 numărul 19.); Dl profesor *H. Tiktin*: „Er gibt uns in dem engen Rahmen von knapp 200 Octavseiten ein in grossen und ganzen richtiges, klares und übersichtliches Bild von der Entwicklung der rumänischen Literatur und den mannigfaltigen politischen und kulturellen Faktoren, unter deren Einwirkung diese Entwicklung vor sich ging. Und das Buch ist um so freudiger zu begrüßen, als wir in ihm den ersten nennenswerten Versuch einer zusammenfassender Darstellung der rumänischen Literaturgeschichte von ihren Anfängen bis auf die Gegenwart vor uns haben” (în revista „Studien zur Vergl. Litt. Gesch.” VII. fasc. 4.).

Lucrările mele în românește sunt următoarele: Texte din literatura populară română (vol. I. Budapesta 1899. Vol. II. cu glosar sub pressă); în revista „Convorbiri Literare”: Macedo-românii (1903), Coloniile române în comitatul Torna (volumul XXXIX.), Tilla Buhoglină (XLI.), Metropolitul Ștefan Stratimirovici despre Români (XL.); *Pagini din trecut*. Cum s'a propovăduit unirea în părțile bihorene (Sibiu, 1903); Documente din „Arhiva Statului”, privitoare la istoria Românilor în „Biserica și Școala” (Arad 1903) și în „Foaia Diecesană” (Caransebeș, 1903); în revista „Luceafărul”: Din trecutul poeziei populare române (1903), Dări de seamă (1904), Stu-

diile dlui L. Șăineanu (1904); în revista „Șezătoarea”: O înjurătură românească (1903); în „Revista din Iași”: Elemente slave în limba maghiară (I.). În Biblioteca Muzeului din loc am găsit un codex (inceputul veacului XVIII-lea) ce conține porturi populare românești (Costumbilder aus Siebenbürgen); iar la Csiksomlyo așa numitul „Károni codex”, unde se află melodii populare românești, puse pe note, din veacul XVII-lea. Dacă Dumnezeu îmi va dăruia sănătate, nădejduesc să public ambele lucrări.

Știți că metropolia noastră din Sibiu a intentat proces împotriva Patriarhiei sârbești din Carloveț pentru mănăstirile de pe teritoriul fostului Banat Timișan. Delegația congressională pe mine m'a însărcinat ca să adun date pentru începerea procesului. Trei ani de zile, muncind din greu, nic delă 10 până la orele 2 în Arhivele din Budapesta, am adunat documente referitoare nu numai la mănăstiri, ci și la întreg trecutul poporului român din patrie. Azi ne stă la dispoziție un material bogat, care cu timpul are să vază lumina zilei; de ocamdată, din pricina procesului în curs, o parte se folosește ca adnexe la hărțile înaintate tribunalului.

Cele înșirate, între cari de bună seamă se găsește și destul pospau (ce muncă omenească se poate numi desăvârșită?), dovedesc că în acest loc reprezintă oareși

„Să se așeze să întorc și interesele, dar acum nu sunt în stare. Tot ce pot face este, să port și mai departe în inima mea recunoștința față de instituția ce m'a ajutat în tinerețea mea, și intrucât mă iartă modesta mea poziție socială, să-i dau mână de ajutor la realizarea mărețelor sale probleme. Primiți, mult stimată Domnule Președinte, încredințarea celui mai profund devotament. Cu deosebită stimă:

Andrieu Barseanu
profesor.

Vorbirea deput. Dr. T. Mihali

roșată în dieta țării, Marți 25 Ianuarie n.

Onorată cameră! În numele partidului parlamentar al naționalităților am onoare să fac câteva declarații cu prilejul prezintării noului guvern. Mărturisesc încercări, că m'a uimit peste măsură modul cum s'a discutat în cameră asupra acestei chestiuni de mare importanță, căci după cum mi închipuiam eu, azi, când guvernul se prezintă între împrejurări atât de grave, în rândul întâi trebuie să ne ocupăm cu programul lui și nu cu chestiuni personale, ce privesc confesiunea lui religioasă și relațiile lui familiare și cele de altă natură. Nu voi să intru în meritul acestei chestiuni, căci nu e chemarea mea să spăr prestigiul guvernului, deoarece aparțin unui partid opozițional, ci voiesc numai să declar, că atât ca fond, cât și ca formă, așteptăm o altă discuțiune și nu voi urma deci în privința asta pe cei cari au vorbit până acum, ci voi intra de-a dreptul în meritul chestiunii ce ne preocupă.

Din declarațiile ce au făcut, atât în cameră, cât și în presă, guvernul dimisionat și partizanii lui, mi-am format convingerea, că fostul guvern a atribuit izvoarea gravei crize actuale faptului, că armonia dintre rege și națiune a încetat. Eu nu împărtășesc părerea asta. Centrul de gravitațiune al crizei îl găsesc în chestiunea legăturii votului universal, secret și egal. (Aprobări în centru). Intre rege și între masele întinse ale popoarelor, sau, dacă vă mai place, între națiunea apersepută în serz politic, — nu există nici o disonanță, nici o divergență de vederi. Se poate, că au existat între guvernul demisionat și între parlament divergențe, dar după cât înțeleg eu, între rege și între popoarele sale, dimpotrivă, a domnit în chestiunea asta cea mai perfectă bunăînțelegere și armonie. (Desaprobări în stânga).

E adevărat, că nu-mi iau părerea asta din un izvor nemijlocit, căci doar guvernul demisionat s'a îngrijit să abată pe toți dela treptele tronului, ca nu cumva regele să facă experiențe nemijlocite în privința intențiilor sale, și s'a îngrijit, ca să nu ceară informații dela reprezentanții majorității locuitorilor țării. Deci nu-mi pot face o părere din izvor nemijlocit, voi judeca însă situația la lumina chestiunii ce s'a pus aici în fața publicității.

Majestatea Sa, deja în 27 Mai 1906 în mesajul de tron, a declarat următoarele asupra votului universal, secret și egal:

Din punctul de vedere al dezvoltării în spiritul vremilor de azi a vieții constituționale, problema de competență a guvernului va fi, ca extinzând drepturile politice asupra tuturor straturilor societății să aducă în reduta constituției întregul

națiunii. În acest scop va elabora proiectele referitoare la practicarea liberă a votului universal, având în vedere atât ideile democratice din timpurile noastre, cât și păstrarea caracterului național al statului ungar. Acestea sânt, stimă domni, magnați și deputați, chestiunile pentru cari guvernul a convenit să se angajeze în înțelesul, că ele sânt chestiuni ce trebuie rezolvite în rândul întâi și necondiționat, chestiuni a căror rezolvire nu se poate nici zădărnici, nici întârzia prin sulevarea altor chestiuni. Și pentru acest angajament al guvernului și-a dat aprobarea și opinia publică a națiunii cu privilegiul alegerilor parlamentare de dănuși.

Când Majestatea Sa regele s'a declarat în favoarea votului universal, atât de lămurit și de categoric, și când sunt convins, că țara dorește realizarea votului universal, cred că pot să afirm cu temei, că azi există o armonie deplină de vederi între regele și popoarele sale.

Că între parlament și guvernul demisionat nu există înțelegere, vina o poartă atât parlamentul, cât și fostul guvern însuși. Dar partidul naționalităților a declarat chiar la începutul acestei sesiuni, că parlamentul actual nu reprezintă voința țării, și prin urmare nu este o reprezentanță adevărată a poporului. Pentru că trebuie să facem deosebire între cele două păreri. Una este părerea guvernului și a parlamentului, pe care s'a bazat, și alta a popoarelor din țară și a națiunii politice.

Când a ajuns la cunoștința țării a mintita dorință a M. Sale, toate popoarele au primit-o cu mare bucurie în speranță, că în sfârșit se vor elibera de sub ioga politica și vor căpăta drepturi constituționale.

Pentru că la 1848 s'a dat numai libertatea individuală, lupta pentru libertatea politică abia acum este în toiul ei. Dar ce a făcut guvernul? A trăgănat lucrul, chiar contra mesajului de tron, a dat la o parte reforma electorală bazată pe dreptul de vot universal egal și secret, și în locul acesteia a venit cu un proiect de pluralitate, silind pe M. Sa să-și dea învoirea prea înaltă pentru acest fel de proiect. Din dreptul electoral universal nu s'a văzut însă nimica, dar s'a văzut din purtare, atât a guvernului, cât și a parlamentului, că nu ține ca aceasta reformă să devie lege, ci numai să se trăgăneze lucrul.

On. cameră! Partidul naționalităților s'a exprimat asupra acestei chestiuni deja la 1906, când în ziua de 3 Iulie, într-o moțiune înaintată biroului camerei s'a exprimat asupra acestei arzătoare chestiuni dupăcum urmează:

„Din parte ne suntem gata să dăm tot sprijinul guvernului M. Tale în toate afacerile, pe cari înalta apreciere a M. Tale le socotește ca bune pentru înțelegerea cu noul garanții a vieții noastre constituționale și pentru dezvoltarea în spirit modern și adevărat democratic a constituției țării. Salutăm deci din toată inima pe M. Voastră, ca pe nobilul înepător al unei opere de reformă epocală. Nu există stat, în care sistemul electoral să se fi învechit atât de mult, ca la noi, unde sunt în acest sistem rămășițe încă din vremea evului mediu.

Reforma aceasta cerută de timpurile moderne formează dorința noastră nestrămutată și ea s'a dovedit ca o necesitate

inexorabilă. De aceea suntem gata a da sprijinul nostru întru aducerea unei reforme bazate pe dreptul de vot universal egal, secret și pe comune, conform cerințelor adevăratei idei democratice, nefalsificabile cu escluderea ori căror pretenții, cari nu se unesc cu aceste principii, cu escluderea tuturor restricțiilor, cari ar jigni popoarele de naționalitate nemăgăhărită sau vre-o clasă socială a țării, cu escluderea arondărilor tendențioase și cu aducerea de garanții suficiente pentru a asigura exercițiul liber al dreptului electoral, — pentru că viața noastră constituțională numai așa va fi așezată pe temelii largi și solide ale totalității cetățenilor și numai așa va fi reprezentanța noastră espresia adevărată și fidelă a voinții poporului.”

Domnilor deputați, acesta a fost punctul de vedere al partidului deputaților naționaliști în ce privește reforma electorală în momentul când guvernul de atunci s'a prezentat. Partidul nostru observă același punct de vedere acum, când se prezintă noul guvern.

Domnilor deputați, partidul deputaților naționaliști, în afară de chestia reformei electorale, a cerut dela fostul guvern și rezolvirea chestiunii naționalităților și a chestiunilor sociale. Cu regret trebuie să constatăm, că fostul guvern n'a făcut nimic în chestiile acestea, ci a complicat și mai mult, atât chestia naționalităților, cât și chestiile sociale.

Pentru că în Ungaria naționalitățile și clasele muncitorilor n'au fost niciodată în așa măsură prigonite ca și în vremea „marei” guvern „național”. Trebuie să constatăm, că toate stăruințele noastre pe lângă guvern au rămas fără rezultat; plângerile noastre întemeiate și dovedite cu acte, atât în chestia naționalităților, cât și în chestiile claselor muncitorilor, n'au fost luate în seamă și ascultate, așa încât astăzi, de ce s'o mai tăgăduim? Majoritatea a covârșitoare a cetățenilor țării se bucură din inimă, că în fine scapă de acest mare guvern național.

Premiind aceste, dați-mi voie să fac câteva declarații și despre noul guvern. Declar înainte de toate, că n'avem încredere în noul guvern. N'avem încredere, fiindcă din programul său ținut în termeni generali, nu ne-am putut convinge despre modul în care vrea să rezolve, atât chestiunea reformei electorale, cât și chestiunea naționalităților și chestiunile sociale. Cu toate acestea, în ce privește reforma electorală, constatăm oare care progres în programul guvernului, și anume în declarația, că reforma electorală va fi întemeiată pe principiile egalității politice și se va realiza cu escluderea pluralității. În ce privește însă chestiile sociale și chestiunea naționalităților, nici decum nu putem fi mulțumiți cu declarațiile guvernului. Cu toate acestea constatăm o îmbunătățire și un progres în declarațiile ce va preciza, prin lege, dreptul de intrunire și de asociare și va garanta liberul exercițiu al acestor drepturi.

Domnilor, dacă guvernul ni-ar făgădui chiar mai mult, totuși nu i-am vota încredere, căci multe făgăduinți nu ne mai pot amăgi. Totdeauna ni s'au făcut mari făgădueli, cari nu au fost îndeplinite. Pentru aceea nu aș putea avansa încredere noului guvern, nici dacă s'ar rosti în mod favorabil, atât în chestia reformei electorale, cum și în chestiile naționale și sociale.

trebuie să fie bărbatul cel mai de frunte al științei sale; dacă nu e, înșală publicitatea, și puterea care îl ridică la catedra universitară este o putere imorală. Voiu stărui deci prin muncă cinstită, să fiu vrednic pentru această catedră, îmbogățind mereu cultura și știința română, întru cât îmi dau voie puterile, cu lucrări isvorite din convingere și la nivelul rezultatelor moderne. Astfel, muncind toți (concurând ut alant!) împreună, cu dor curat pentru știință, vom aprinde lumina binefăcătoare a culturii române în acest loc.

Vă salut din inimă și vă poftesc spor în munca începută azi.

Gânduri răzlețe.

Viața aceasta este o călătorie oboșitoare către un liman mai fericit.

Cum mușchiul și edera se agață de pomi sugându-le sucul, așa sunt și unii oameni cari prin lașitate se hrănesc din munca altora.

„Voește și vei putea”, — zice un proverb, — natural, numai dacă mai ai tăria voinții.

Trandafirul că-i trandafir și tot are ghimpi.

Nu urmează însă, că să votăm neîncredere unui guvern, care vine la putere într-o situație atât de anevoioasă, înaintea de a-i cunoaște gândurile. Eu și partidul meu vom suspenda manifestarea încrederii până ne vom încredința, că va realiza reforma electorală, conform principiilor democrației. Partidul nostru a declarat în nenumărate rânduri în cameră, cum că țara asta nu va avea pace și liniște până nu se va înscrie în lege dreptul de vot universal, egal, secret și comunal, și până când în cărmuirea țării nu va triumfa ideea democrației. Imi iau deci voie să present camera cu acest prilej o moțiune pe care o va putea adopta oricând, în sensul, că partidul nostru în situația de acum, înlăturând ori ce altă preocupare rațională sau socială, pune prețul de competență pe crearea votului universal ca chestia cea mai de seamă a situației politice.

„Moțiune. Camera primește cu supunere numirea noului guvern, și va sprijini guvernul numai atunci, dacă el se angajează a realiza votul universal, egal, secret și comunal în scopul înlăturării dreptului adevărat și al egalității politice. Până la prezentarea acestei legi, camera suspendă hotărârea în chestia încrederii.”

„Am onoare a prezenta această moțiune și rog on. cameră să o voteze. Declar din nou, că nu avem, cei drept încredere în noul guvern, suspendăm însă chestia încrederii până la prezentarea proiectului de reformă electorală.”

Din România.

Aplanarea conflictului.

Mercuri dimineața a ținut sfântul sinod ședință, în chestia conflictului dintre P. S. Sa Episcopul Gherasim al Romanului și ceilalți membri ai sfântului sinod. Ședința s'a terminat, cum am fost anunțat pe scurt și în numărul trecut, cu stabilirea păcii în biserica autocefală gr. ort. română din regat, cu împăcarea Preasfințitelor Arhieriei și cu revocarea ofuriseniei, pe care o rostise Preasfințitul episcop al Romanului.

Despre decurgerea ședinței dăm astăzi, după ziarele din București, următoarele amănunte:

Ședința s'a deschis la orele 9 și jumătate, sub presidenția I. P. S. S. Mitropolitului Primat Atanasie, de față fiind toți Preasfințiții Părinți, precum și duul Sp. Haret, ministrul cultelor, și dl. Petre Gârboviceanu, directorul casei bisericești.

P. S. Sa Episcopul de Roman Gherasim ia cel dintâi cuvântul. Prea Sfinția Sa spune, că în urma celor petrecute în ședința trecută a sinodului, ca unul ce dorește pacea în biserică, frățe în creștin, s'a hotărât să revie în sânul sinodului, să ia parte la ședințele lui, însă cu condiția, ca sf. sinod să ia toată măsurile, ca să se modifice legea anticanonică a actualului ministru de culte.

P. S. Sa Episcopul de Roman depune apoi în acest sens o declarație a sa, scrisă și subscrisă.

Cuvintele sale de împăcare sunt foarte bine primite. Toți Preasfințiții Părinți îl îmbrățișează; în sală domnește o vie satisfacție generală.

I. P. S. Sa Mitropolitul Primat ia apoi cuvântul. Șeful bisericii mulțamește

De mulțori în fețe frumoase să ascund cele mai urâte patimi.

Țărânu zice: „In băutură află mângâiere”. Dar vai multe consecințe rele trage pe urma acestei vorbe.

Salcia cât ai cultiva-o, tot salcie rămâne, asemenea și omul încăpăținat oricând învățatură îi e de prisos.

Cele mai negre patimi zac în băutură.

Copilul când vine pe lume plânge, — oare presimte el câte nenorociri îl așteaptă?

Veselia fără margini e uneori simptom al nebuniei.

Omulec este ca butea goală, face mare șgomot în jurul lui, și în fond nu are nimic.

Popoarele păgâne aduceau jertfe la zei și credeau orbește în puterea acestora, cu toate că n'aveau nici un folos pe urma lor; și noi aducem jertfe, dar la zei pământeni... având tot același rezultat.

Și lumea se civilizează....

Trecând cineva dela un principiu la altul, nici odată nu poate să facă ceva statornic.

El. Măg.

oare progres față de antecesorii miei și că stăt în lucrările, cât și în prelegerile mele am căutat să propoveduesc totdeauna rezultatele științei zilelor de azi. Tot pentru acest scop am stat un an și jumătate în străinătate: în Franța, Italia, Germania; am călătorit prin Balcani și am studiat și slavistică, perfecționându-mă mai vârtos în limbile slave de miază-zi. Ca dascălul dv., martori îmi sunt sutele de elevi pe cari i-am avut în curs de 14 ani, am fost poezătorul celor dornici de muncă, dându-le sfat și îndrumări cum să lucreze și ce izvoare să cetească. Biblioteca mea a stat mereu la dispoziția elevilor, căci mi-am ținut de o datorie sfântă să dau carte românească celor ce râvnesc după lumină și cultură română. Am fost și rămân pururea prietenul tânărului, în care văz nădejdea viitorului nostru, floarea neamului românesc: viitorii conducători și dascăli ai culturii noastre.

La Pluicră am cetit următoarele cuvinte: Nu e Grec cel ce s'a născut Grec: Grec este cel ce simte unitatea grecească. V'am învățat să iubii limba mlădioasă și dulce a fraților din Regat; V'am îndemnat să cetii pe scriitorii noștri buni, ca să vă însușiți limba adevărată română, singura gară a unității noastre culturale. Căci cine nu vorbește și nu scrie în limba literară, n'are cultură română: scrie și vorbește în dialect. O pildă vie sunt eu însumi: am învățat românește bine-rău, cum se vorbește pe la noi în Arad, la vatra părintească;

ajungând în liceu, am învățat o limbă împetrită cu latinisme silite; numai la universitate m'am deșteptat și am înțeles că nu știu românește. A trebuit deci a treia oară să-mi învăț limba maternă: m'am pus la lucru și am cetit mult. Atata însă n'a fost destul. Copleșit de valorile unei culturi străine, am văzut că nu e altă cale: trebuie să stau timp mai îndelungat în România, unde palpăie viața românească. Și așa am făcut în mai multe rânduri. Iată cum am înțeles să-ți faci chemarea ca Român: nu prin vorbe goale și deșerte, căci doar numai în Biblie se povestește că la glasul trâmbițelor s'au prăbușit păreții orașului Ierico. Ai să o îndeplinești prin fapte, dându-ți bănișorii pentru cartea românească și sprijinind din răspuțeri, ba și peste puteri, cultura română. Ca preotul culturii române la acest loc Vă dau sfatul: învățați și cetii rezultatele muncii spirituale și din literatura altor popoare, studiind cât se poate de temeinic cele scrise și de străini, căci așa își îmbogățește omul cunoștințele; nu uitați însă, că apa beută la izvor e mai adăptătoare și mai recortitoare, decât adusă de departe.

Nici o decepție nu mă poate hotări să părăsesc ca un laș locul pe care-l ocup, căci precum paserea cântă, îmboldită de firea ei, și mie îmi place meseria pentru care m'am pregătit. Datoria față de știință și față de cultura română cere să stau neclintit locului, ca să îndeplinesc menirea acestei catedre. Profesorul de universitate

P. S. Sale, Episcopului de Roman, că a revenit asupra hotărârii sale și recunoaște, că totul este spre binele bisericeii, în care trebuie să domnească pacea.

Icalt Prea Sfinția Sa promite, că Sinodul va căuta să stabilească toate modificările ce trebuie făcute legii, și că va interveni în dl ministru spre a le a duce la îndeplinire.

Dl Spiru Haret, luând și dsa cuvântul, se arată foarte mulțumit, că pacea a reintrat în Sfântul Sinod.

Adresându-se P. S. S. Episcopului de Roman, ministrul cultelor îi spune, că să nu aibă nici o grijă, căci legea se va modifica.

— „Am promis aceasta, spune ministrul, și aici, și la Cameră, și la Senat. Trebuie însă să vedem, ce modificări trebuie să aducem, și asta o să vedem la aplicarea ei“.

P. S. S. Episcopul Nifon al Danărei de jos mulțumește în numele tuturor P. S. Sale Episcopului de Roman, pentru reînnoirea sa...

— „Pentru că însă în poporul de jos, în mulțime să nu mai rămâie urmă de bănuială, — spune Episcopul Dunării de Jos — er fi bine ca P. S. Sa Episcopul de Roman să adauge în declarația sa, că retrage orice afurisenie aruncată asupra membrilor în Sinod.“

P. S. Sa Episcopul de Roman: „Oare revenirea mea în mijlocul vostru nu înseamnă aceasta?“

Se începe aici o discuție, la care iau parte toți membrii Sinodului.

După arătarile însă ale P. S. Sale Episcopului Nifon, P. S. Sa Episcopul de Roman se convinge, și retrage afurisenia aruncată la plecarea sa din Sinod.

Impăcarea s'a făcut atunci complet, și toți Preasfinții Părinți erau extrem de bucuroși.

I. P. S. Sa Mitropolitul Primat declară sf. Sinod închis și cu toții se pregătesc de plecare.

Esirea din sfântul sinod era foarte veselă. Toți membrii sfântului sinod erau bine dispuși și primiau pe ziariștii cari le cereau informațiuni cu cuvintele: „Pace, s'a legat pacea, spre bucuria tuturor creștinilor“. Iar P. S. Sa episcopul Gherasim al Romanului spunea: „S'au îndeplinit cenoanele și acum e pace deplină“.

Pace să și fie totdeauna, în biserică și între slujitorii ei!...

Teatru la Asociație.

Sibiu, 31 Ian. 1910.

Aseară, Duminecă, s'au reprezentat în sala Muzeului piesele: *Ca prin romane*, comedie într'un act, după Görlitz și *Arvinte și Pepelea*, într'un act de Alecsandri. Piesa din urmă e cunoscută; deși e veche, binejucată, mai face haz și astăzi.

În piesa „Ca prin romane“ vedem copila unui mare negustor, o domnișoară bună de măritat, cum ar dori să-și iee de bărbat nu pe unul din tinerii negustori, ci mai bucuros pe un — poet, ori cam așa ceva. Din vorbele rostite în primele scene se vede, că fetița și-a cam smintit căpșorul cu cetirea de cărți romantice frumoase și desperate, de care astăzi nu se mai scrie. Peșitorul așteptat, durere, nu vine în forma dorită. Iar domnișoara — era de prevăzută — mai lasă ceva din visuri și, înainte de a cădea cortina, se grăbește a nu refusa pe cel sosit, fie chiar și un negustor. Tinerii se căsătoresc, comedia se sfârșește și mulțumirea e completă.

Piesele au fost jucate de: dna Ana Axente, doara Eugenia Roman și dñii Nicu Peicu, Dionizie și Dumitru Axente, — toți au jucat cu destulă îndemânare și cu multă bunăvoință; în deosebi cel din urmă, dl Dumitru Axente, s'a dovedit și de astădată unul dintre cei mai harnici amatori.

Nota artistică a serei de ieri a dat-o dl Ioachim Dordea, absolut de conseruator. Dsa ni-a dat trei recitări: *Fragmente din Vlaicu Vodă* de Al. Davila, *Teramene monolog din Phedra* și *Pentru sceptru de Copée*, — va să zică lucruri mai de elită, cum s'ar zice.

Vocea dlui Dordea nu e tocmai puternică, și nu e totdeauna clară, poate și patosul său este uneori prea teatral; dar, în orice caz, avem în fața noastră un conseruator inteligent, care va putea deveni un bun artist dramatic, și pe care am dori să-l auzim cât mai curând într-o piesă întreagă. (e)

NOUTĂȚI.

Publicațiuni oprite. Ministrul de comerț, în înțelegere cu cel dela interne, a oprit intrarea pe teritoriul țării coroanei ungare a următoarelor publicațiuni: „De la noi“, revistă din Valenii-de-Munte, și „Amerikansko Slovensko Novini“, ziar slovacesc, ce apare în Pittsburgh.

Domnul Iuliu Popescu, cassier al institutului de bani „Albina“, centrala din Sibiu, a fost trecut la penzie, la cererea proprie, după un serviciu de treizeci de ani, prestat cu multă conștiințiozitate numitului institut, dintre cari 15 ani în calitate de cassier. Direcțiunea institutului „Albina“ i-a exprimat dlui Popescu din prilejul trecerii sale la penzie sincere mulțumiri pentru valoroasele servicii aduse institutului „Albina“.

Hymen. Eugenia R. Adamescu și Emil G. Pop, Ploiești (România) logodiți. Ploiești, 14 Ianuarie 1910.

Întârzierea trenurilor. Ministrul nou de comerț, dl Hieronymi, îndată după ocuparea postului său, a luat dispoziții, ca să înceteze, cât se poate cu desăvârșire, întârzierile trenurilor de persoane și accelerate. Întârzierile sunt pricinuitoare de multe neplăceri și, adesea, de pagube simțitoare. Când un tren a întârziat numai o oră, trenurile de mărfuri sunt silite uneori să aștepte 5—6 ore pe la stațiuni, până le vine rândul de plecare. Tot întârzierile trenurilor accelerate și de persoane produc câteodată accidente la căile ferate. Ministrul mai dispune, ca vagoanele să fie ținute în cea mai mare curățenie, și dorințele publicului din acest punct de vedere au să fie deplin satisfăcute din partea personalului dela trenuri.

Rari oaspeți. Într-o comună de lângă Sătoraljaújhely cu numele Erdőbénye s'a întâmpiat un caz ciudat: Era petrecanie de țărani în sat. Doi jandarmi aveau să grijească de ordinea publică. Se naște deodată o încăierare în popor. Jandarmii intervin, dar n'au arme: puștile răzimate într'un colț dispăruseră, iar săbiile li se smul'g și astfel rămân neputincioși în fața mulțimii. Oamenii însă nu se mulțumesc cu atât, ci prinzând pe jandarmi îi duc și-i închid în temnița comună... Doi jandarmi în închisoare lângă Sătoraljaújhely, așa caz în adevăr mai rar! Afacerea se cercetează.

Falsificarea alimentelor. Sub acest titlu foile ungurești din Budapesta aduc între altele știrea: Conform socotelilor făcute de institutul chimic al capitalei, falsificatorii de lapte din Budapesta îl mestecă pe au cam cu patru milioane de litri apă, iar publicul plătește, numai pentru apa aceasta, suma frumoasă de un milion de coroane. Falsificatorii de alimente cunosc părțile defectuoase ale legii și scapă cu pedepse ușoare sau chiar și nepedepși. Autoritățile trebuie să ia alte măsuri, cu mult mai radicale, dacă voiesc să scutească publicul de isprăvile acestor falsificatori șireți și lacomi, cari păgubesc pe consumatori atât din punct de vedere material, cât și igienic.

Logodnă. Principele moștenitor Alexandru al Sârbiei se va logodi cu principesa bulgară Eudoxia, fiica regelui Ferdinand și a răposatei sale soții Maria de Bourbon. În considerare însă, că principesa Eudoxia este abia în anul al 13-lea al etății, căsătoria se va face numai în 1912, cu prilejul aniversării de 25 de ani a domniei lui Ferdinand al Bulgariei.

Din Budapesta ni se scriu următoarele: „Sâmbătă a voit să-și tie lecția de deschidere (dela 4—5) Dr. Siegescu, noul profesor universitar din Budapesta. Studențimea noastră l-a primit cu huiueli, iar cercul Bethlen (al studenților reformați), în număr de 300 și cercul studenților democrați, au strigat: Jos cu politica de corteș! Jos cu expositura politice de corteș! Jos cu clericalismul și cu creatura lui! Venit-au studenții dela Szent-Imre kör (catolicii) în ajutor cu bastoanele. S'a făcut încăierare ne mai pomenită și la sfârșit cei dela Szent Imre au tulit-o la fugă. Era imposibil ca Siegescu să-și poată începe cursul“.

Noua cometă, fiind cerul senin, a fost vizată și în Sibiu, mai întâi în 27 Ianuarie seara dela orele 5 și 30 minute până la 6 și 15 minute. Cometa se vede la dreapta luceafărului, cam în aceeași înălțime.

Un moșneag de 110 ani, cu numele Toma Kelly, s'a prezentat la urnă, ca să-și dea votul la alegerile de deputați în Anglia. Când bătrânul alegător era să plece d'acasă, a primit dela secretarul regelui Eduard al Angliei o telegramă, în care, din însărcinarea suveranului, felicită pe Kelly la împlinirea vrâstei de 110 ani.

Din Răchita primim scrisoarea următoare: Onorată Redacție! În numărul 3 al ziarului d'voastre am citit un „Avis candidaților de notari“, prin care se îndeamnă candidații de notari să nu competeze la postul de notar cercual al Răchitei. Acest avis m'a atins foarte neplăcut, căci mulți vor fi ougat că e pus la cale de mine. Declar însă, că acel avis s'a publicat fără știrea și fără consimțământul meu. Din parte-mi cu plăcere l vād pe ori și care coleg, căci la lupta pentru existență e îndreptătit ori care om. Răchita, la 27 Ianuarie 1910. Cu deosebită stimă: Danil Petrascu, notar subst.

Coroane eterne. Parohul Iordan Carubestă din Budila (Treiscaune), din prilejul aniversarului al 2-lea dela moartea iubitului său soț George Ionescu, fost paroh în Budila, și întru vecinica pomenire a reposatului, dăruiește fondului „Andrei baron de Șaguna pentru ajutoarea văduvelor și orfanilor“, 5 cor., ear „fondului Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace“ 5 cor., sau în total 10 cor., Pentru acest prinos bineplăcut și lui Dzeu aduce sincera mulțumită comitetul Reun. meseriașilor sibieni.

Monumentul lui Lessing. Președintele „Concordiei“ din Viena a comunicat într-o ședință a comitetului, că s'au contribuit până acum 50 de mii de coroane pentru monumentul lui Lessing, ce se va ridica în Viena, sub protectoratul arhiducelui Rainer. Monumentul va fi înălțat pe Franzensring, aproape de teatrul Burgului.

Asfixiat. Într-o căruciumă din drumul ce trece peste vestitul munte al Alpilor, St. Bernard, oamenii au găsit în zilele acestea pe căruciumar mort în pat. S'a constatat, că o avalanșă (lavină) a spart și acoperit fereastra, iar proprietarul căruciumar a murit în lipsa de aer.

Moarte misterioasă. Din Reșița montană se scrie, că muncitorul Slavik și a lăsat într-o după amieză copilul adoptiv în odăa încauță și a plecat la lucru în fabrică. Întors acasă, și-a găsit băiatul ars și mort. În odaie nu era nici o urmă de foc, numai hainele și corpul băiatului erau arse. S'a pornit cercetare împotriva muncitorului.

Dela baluri. O tinără doamnă, soția unui bogătaș, a căzut moartă în mijlocul dansului într-o sală de bal, ținut în săptămâna trecută în capitala germană. A murit de apoplexie: doamna prea își strânse talia în buătătea de corset... — Funcționarul Stollar, din Begichereul mare, când juca mai cu poftă, s'a răsturnat la pământ și nu s'a mai ridicat. L-au ridicat alții mort.

Tren înecat. O mare nenorocire s'a întâmpnat pe linia americană Canadian-Pacific. Un tren expres, stătător din șapte vagoane cu 200 călători, a plecat din Sudbury. Când trenul era să treacă peste un pod, un vagon a sărit din șine și a căzut în râu, trăgând în urma lui pe celelalte din dărătul său. Ghița deși groasă s'a spart, călătorii din unele vagoane au mai avut timp să iasă prin ferestrele sparte, trăându-se pe sloii de ghiță; dar o mare parte s'a cufundat în valurile râului cu vagoane cu tot. Vagonul rămas pe pod s'a aprins călătorii dintr'ansul au ars de vii; câțiva totuși au putut scăpa din flacări. Era un frig cumplit, și toate încercările d'a stânge focul nu au izbutit. Se crede, că numărul morților este 70.

Al 151-lea! Cavariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“ a plătit ajutorul statutar, după răposatul membru G. Horvat Motti, fost muzicant. Aceasta este al 151-lea caz de moarte în sânul Reuniunii rom. de înmormântare sibieni.

Concert în Deva. Corul bisericesc gr. or. rom. din Deva invită la concertul ce-l va aranja în favorul bisericii gr. or. din loc la 6 Februarie st. n. a. c. în „Reduta“ orașului. Începutul precis la 8 ore seara.

Teatru în Mohu. Corpul didactic din com. Mohu a aranjat o producțiune teatrală, împreună cu cântări, eri Duminecă, în 30 Ianuarie st. n. 1910, în sala școlii române greco-ortod. din loc. S'a cântat, s'a declamat și s'a jucat comedia *Vlăduțul mamei*.

Convocare.

Pe baza hotărârii luate în ședința subsemnatei direcțiuni, ținută la data de jos, și în conformitate cu dispozițiunile § lui 14 din statute, se convoacă prin aceasta

a X-a adunare generală ordinară.

a „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“, pe *Duminecă în 6 Februarie st. n. a.* la orele 11 din zi, în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ (strada Bruckenthal nr. 17, etaj), cu următoarea

Ordine de zi:

1. Prezentarea raportului general pro 1909.
2. Censurarea și aprobarea rațiocinilor pro 1909.
3. Eventuale propuneri independente.
4. Alegerea unui membru în direcțiune pe restul periodului 1910—1911.
5. Verificarea sumarului adunării generale.

Invităm la această adunare pe toți membrii Reuniunii noastre.

Din ședința direcțiunii „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“, ținută la 25 Ianuarie st. n. 1910.

Pant. Lucaș
prezid.

Vic. Tordășianu
secretar.

Cărți și reviste.

„Dreptul vieții“, roman de Irina C. Lecca. București, tipografia universală. Prețul 2 lei exemplarul. Autora romanului ne dă pe 211 pagini o lectură interesantă, cu întâmplări scoase din viața reală și înscrise pe hârtie în formă de memorii. Limba e frumoasă și ușoară. Cartea se poate comanda dela tipografia, „Neamul Românesc“ în Valenii de Munte (România).

„Spovedania unui medic“, de celebrul povestitor englez Conan Doyle, tradusă de Lidovic Dauș a apărut în *biblioteca pentru toți*, și va face, credem, delicioase admiratorilor celebrului creator al lui „Sherlock Holmes“. Sunt în acest volum trei bucați de cel mai palpitant interes, și anume: *Mumia*, o povestire fantastică în genul lui Edgar Poe, genialul poet al spaimelor, — înfloritoare în toate amănuntele ei și neîntrecut de originală, apoi nuvela *Amant, soț și medic*, o tragedie din dragoste de un dramatism culminant, și *O căecufie*, povestea fantastică a unui condamnat la moarte, care nu poate fi omorât. Nu credem să se găsească multe scrieri, în care genul lui Conan Doyle să fie atins pateticul și fantasticul într'un mod mai desăvârșit ca în acest volum. Prețul 30 bani, de vânzare la mai toate librăriile. Catalogul complet al acestei Biblioteci ce cuprinde peste 500 de numere a se cere la Librăria ed toare Leon Alcajay București.

Poșta redacției.

Ghe la. Ne-am convins, că nu a fost, decât o simplă greșală la mijloc. Adresele abonaților s'a tipăresc de nou la începutul fiecărui an. În anul acesta adresa d'voastre, din scăpare de vedere, a ramas netipărită. Greșala s'a îndreptat.

Mai multora, în Hondol. Din lunga scrisoare ce ne adresați scoatem gîrele următoare: „Venim pe această cale a pune întrebare dlui preot: ce a fost cauza, de nu ne-a lăsat să cântăm în biserică acouă în ziua de botezul Domnului, și ce am greșit noi vre o dată domnului preot?“. De ce pe aceasta cale, adeocă prin zărierul nostru, vă întrebăm noi, și nu pe calea mult mai scurtă și mi ușor ducătoare la scop: adresându-vă deadeptul și cu încredere parohului d-voastre? Căci dacă vreți cu adevărat pacea și ordinea, cum spuneați în scrisoare, atunci tocmai calea pe care ați apucat nu e cea bună. Cine v'a sfătuit să faceți așa, nu v'a sfătuit bine.

Teatru german.

Luni: *Kabaret-Abend*, în beneficiu artistului Blass. Marți: *Romeo și Iulia* tragedie. Mercuri d. a.: *Der dunkle Punkt* sara: *Die geschiedene Frau*. Joi: *Kunstlerblut*, operetă, în beneficiu doarei Irina Lenz. Sâmbătă: *Im Klubsessel*.

Aviz candidaților de notari.

Ca răspuns la cele publicate sub titlul acesta, din partea unui neinteresat, servesc următoarele:

Cel neinteresat, sau nu cunoaște împrejurările locale, sau voște să imbete cu apă rece pe cei interesați în cauză. Eu ca paroh, și ca membru — virilist — în reprezentanța comunală, nu am cunoștință de un „aspirant al nostru”. Avem un substitut de un an și jumătate, dar și acela e străin.

Ceia ce privește împrejurările locale, acelea sunt tocmai așa de nefavorabile pentru aspirantul din aviz, ca și pentru ceilalți candidați străini. Dorința mea deci și a celorlalți membri ai comitetului e, ca cât mai mulți candidați să reflecteze la acel post, pentru îndeplinirea căruia în curând se va publica concursul.

Rechita, la 26 Ianuarie st. n.

Macsim Vuleu
paroh.

(27) 1—1

Nr. 59/1910.

(28) 1—2

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala gr. ort. română din filia Valea-Lungă ppresb. Ilia, publicăm concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Salariu dela popor 600 cor. până la 1 Septembrie 1910 ear dela acest dat 1000 cor. anual și aluziu 200 cor. — în total 800 cor. — ajutor sporadic dela stat.

2. Chirii naturale în edificiul școlar, lemnele necesare de foc, grădina prescriasă, și eventuale diurne legale la participarea conf. luv.

Cuincuenalele se compută numai dela ocuparea definitivă a acestui post, și în această comună.

Învățătorul e datoriu a cânta cu copii la sfta liturgie a conduce școala de aduși, — și de pomărit, — fără altă remunerație.

Concurenții să-și trimită recursele adjustate legal of. ppresb. a tr. Ilia, — și să se prezinte alegătorilor în termenul espus; spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Valea-Lungă, la 19 Dec. (1 Ian. 1910).

Comitetul parohial:

Traian V. Motora par. pres. com. par.
Paraschiv Nicolae notariu
Vidi: **Z. Murășan** protopresbiter.

Nr. 4/1910.

(8) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de al treilea învățătoriu dela școala populară confesională gr. or. română din Sebeșul inferior, protopresbiteratul gr. or. al Avrighului se escrie prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele prescise în art. de lege XXVII din 1907; parte din cassa bisericea, parte dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subtearnă cererile concursuale instruite conform legilor din vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrighului (posta Avrigh Eleek, Szebenmegye) până la termenul susindiat.

Avrig, 2 Ianuarie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrighului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Căndea
protopop.

Nr. 55—1910 Prot.

[26] 2—2

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala populară gr.-or. română din Hundrubech, protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu pe restul anului școlar curent suma de 300 cor., care cu 1 Septembrie se va urca prin ajutor de stat la suma prescriasă de lege.

Fiitorul învățător va mai avea să instruiască și tinerimea adultă și să cânte în Duminecă și sărbători cu copiii în biserică la sf. liturgie.

Cererile instruite conform legilor în vigoare sunt a se așterne subseminatului în termenul susindiat.

Agnita, 13 Ianuarie 1910.

În conțelegere cu comitetul parohial concenat.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Redactor responsabil Teodor V. Păcșian.

Nr. 9/1910.

[17] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului parohiei Acmarin-clasa II-a se serie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în acest jurnal.

Venitele, cu întregirea prescriasă dela stat, sunt cele înseminate în coala B.

Cererile de concurs se vor înainta subseminatului oficiu, în termenul sus indicat, în care timp concurenții, pe lângă observarea restricțiunilor reglementare, sunt îndatorați a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta și predica resp. celebra.

Alba-Iulia 9 Ianuarie 1910.

Oficiul protopresbiter al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohiei.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 5/910.

[13] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea unui post învățătoresc dela școala gr. or. română din comuna Pianul-de-jos, protopresbiteratul Sebeșului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:
1. Salar fundamental cu întregire dela stat 1000 cor.

2. Păcșia de locuință în casă de lemne.
3. Ajutor sporadic de 200 cor. pe an.
4. Ajutor sporadic de 200 cor. pe an.
5. Ajutor sporadic de 200 cor. pe an.
6. Ajutor sporadic de 200 cor. pe an.
7. Ajutor sporadic de 200 cor. pe an.
8. Ajutor sporadic de 200 cor. pe an.
9. Ajutor sporadic de 200 cor. pe an.
10. Ajutor sporadic de 200 cor. pe an.

Concursul se va trimite oficiului protopresbiter al Sebeșului și concurenții să se prezenteze poporului înainte de alege spre a cânta la biserică.

Pianul-de-jos, 1/14 Ian. 1910.

Comitetul parohial:

Ioan I. Popa notar.
Ioan Bena paroh.
Sergiu Medean protopresbiter.

Ad Nr. pp. 1285/909.

(18) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa III a Finciu, din protopresbiteratul Clujului, prin aceasta în sensul veneratului ordin consistorial din 2 Nov. a. tr. de sub Nr. 12627 Bis. prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele statorite de comitetul parohial și cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela s at.

Concurenții — dela cari se pretinde să fi absolvat înainte d'a fi intrat în teologie 8 clase medii — au a-și așterne cererile, instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis, subseminatului oficiu și a se prezenta în parohie în sensul §. 20 din Regulamentul pentru parohii spre a cânta, sau a servi și cuvânta în s. biserică.

Cluj, 2 Ianuarie 1910.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresb.

Nr. 62 Epitr 1910.

[10] 3—3

Publicațiune.

Consistorul arhidiecezan dă pe 6 ani cu incepere din 1 Ianuarie 1910 în arândă moșia comasată într-o tablă dela Iclandul mare și Bădăul de câmpie în mărime de 681 jugăre catastrale. arător, fânat și pășune, — cum și casa din Iclandul mare cu edificiile economice, toate în stare bună, în calea licațiunei publice, care se va ținea Mercuri în 10/23 Februarie 1910 — la 9 ore a. m. în cancelaria consistorului arhidiecezan (Strada Măcerilor Nr. 45 parter în dreapta, biroul presidial).

Până la acest termen se primesc și oferte închise și sigilate provzute cu timbru de o coroană și cu vadiu de 5% dela prețul strigării, — care s'a stabilit cu 12000 Cor. deci vadiul are să fie de 600 cor. în numărări ori hârtii de valoare.

În ziua de licitare oferenții, cari vor să liciteze verbal au asemenea să pună vadiu de 600 Cor. la mâna comisariului Ioan de Preda, fiscal consistorial.

Observăm, că peste 50 de jugăre arător este semănat cu grâu de toamnă, iar pădurea se va folosi după planul de exploatare și după condițiunile speciale ce se vor stabili în contract.

Condițiunile de licitare și alte informațiuni se pot lua dela referentul asesor Nicolae Ivan până la ziua de licitare.

Sibiul din ședința senatului episcopesc ținută la 9/22 Ianuarie 1910.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 16/1910

[6] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, cu drept de succesiune în parohia de clasa a doua Șesuri în urma ordinului consistorial din 22 Decembrie a. tr. Nr. 14647/1909 Bis. se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele cuprinse în coala B., așadar și din întregirea dela stat.

Petenții au a-și așterne rugărilor instruite conform normelor în vigoare subseminatului oficiu protopresbiteral și cu prealabila încunoștințare a acestuia să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică pentru a cânta și cuvânta respective a celebra.

Brad, la 8 Ianuarie 1910.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. al Zărandului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

„Venețiana”,
institut de credit și economii, soc. pe acții în Veneția-inferioară.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Venețiana”, societate pe acții se învită conform §-lui 17 din statute la a

VIII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Veneția-inferioară (localul institutului) în 10 Februarie st. n. 1910 la 1 oră.

Obiectele:

1. Alegerea unui notar și a doi membrii verificatori, pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
2. Raportul direcțiunei și a comitetului de supraveghiere despre bilanțul anului de gestiune 1909.
3. Propunerea direcțiunei și a comitetului de supraveghiere cu privire la împărțirea profitului curat al anului 1909.
4. Alegerea membrilor comitetului de supraveghiere pre un nou period de 3 ani.

Veneția-inferioară, 16 Ianuarie 1910.

Direcțiunea.

(12) 2—2

Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1909.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1909 december hó 31-ével.	Pasiva—Teher.	
	K f	K f	
Cassa în num. — Pénztárhéskészlet	3,866 85	Capital de acțiuni — Alaptőke .	20,000—
Cambii esemptate — Leszámitolt váltók	224,512 —	Fondul de res. — Tartalék alap ¹⁾	18,000—
Cred. camb. cu hip. — Jelz. bizt. váltókölcsön	84 262 —	Fond cultural — Művelődési alap	832 42
Cred. personal — Kötvény kölcsön	4,719—	Depuneri spre fructif. — Takarékbetétek	168,303 80
Mobiliar — Felszerelés	200	Reescompt — Viszleszámitolás .	60,392—
10% amort. — 10% leírás	40 160—	Creditori — Hitelezők	1,470 25
Realități — Fekvők	67—	Interese trans. ant. — Előlegezett kamatok	4,978—
Debitori — Adosok	8—	Profit curat — Tiszta nyereség .	7,618 38
	281.594 85		281.594 85

Contul Perdere și Profit.

Debit—Tartozik.	Veszteség és nyereség számla.	Credit—Követel.	
	K f	K f	
Interese de dep. spre fruct. — Takarékbetéti kamatok	8,792 04	Interese: — Kamatok:	
Spese: — Költségek:		Int. de escompt — Leszámitolási kamatok	12,841 31
Spese de birou — Irodai költség.	215 62	Int. de cred. camb. — Jelzálg. bizt. kamat	3,896 34
Chirie — Házbér	200—	Int. de cred. pers. — Kötvény kamatok	242 39
Salare — Fizetések	1,800—	Provisiuni — Jutalék	4,271 11
Porto — Postadíj	100 59		
Contribuțiune: — Adók:			
directă și arunc — egyenes megyei és közs. potadó	1,605 32		
10% dar după inter. de depun. — betéti kamat után	879 20		
Amortizare — leírás	40—		
Profit curat — Tiszta nyereség .	7,618 38		
	21,251 15		21,251 15

Alsó-veniczén, 1909. december hó 31-én.

George Comaniciu m. p.
preș.-elnök.

Nicolae Cornea m. p.
cassier-pénztárnok.

Mihail Ganea m. p.
contab.-könyvelő.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Ioan Popița m. p.
Rusalim Mija m. p.

George Halmagy m. p.
Matein Mateiu m. p.

Popp György m. p.
Matein Mateiu m. p.

Conturile prezente confruntându-se cu registrele principale și auxiliare s'au aflat exacte. — Alulirott bizottság jelenszámlákat megvizsgáltuk valamint a fő és mellék könyvekkel összehasonlítván, azokat mindenben helyesnek találtuk.

Inspección: — A felügyelő bizottság:

Ioan B. Ovesea m. p.
Valer Szaszsebessy m. p.

Csokán György m. p.
Niculae Bătia m. p.

Zosim Oana m. p.
Niculae Bătia m. p.

Revidiat: George Fuciu m. p.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.